

Toetsstation

Otitis externa

Algemene gegevens

Classificatiecode(s)	H70
Doelstelling	De kandidaat is in staat het oor te onderzoeken, de oorspuut te hanteren en een oortampon in te brengen
Duur station	15 minuten
Auteur(s)	Werkgroep Vaardigheden Huisartsopleiding Nederland
Datum laatste correctie	December 2010

Dit station kwam tot stand op basis van literatuurstudie, praktijkervaring en consensusdiscussie binnen de werkgroep Vaardigheden Huisartsopleiding Nederland.

Literatuur

- De Jongh TOH, Buis J, Daelmans HEM redactie. Fysische diagnostiek. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 2010:29.
- Van Balen FAM et al. Effectiviteit van drie in de huisartsenpraktijk gebruikelijke behandelingen van acute otitis externa: een gecontroleerde, gerandomiseerde trial. Huisarts Wet 2004; 47(12); 550-4.
- Rooijackers-Lemmens E, Van Balen FAM, Opstelten W, Wiersma Tj. NHG-Standaard Otitis externa. actualisatie december 2005 (Huisarts Wet 1995; 38:265-71.
- Phaff Ch, Van der Beek J, Hendriks JT. Het onderzoek van oor, gehoor en evenwichtsorgaan. Utrecht: Bunge, 1991.

Benodigdheden

Observator hab / aios

Simulatiepatiënt man/vrouw/kind/geen

- Materialen**
- otoscoop
 - disposable oortrechters diverse maten
 - oorspuit
 - kelk of bekken voor opvang water
 - bakje handwarm water ongeveer 37° C
 - handdoekje
 - bajonetpincet
 - cerumenhaakje
 - cerumenlisje
 - Merocell oortampon 4,5 cm of lintgaas breedte 0,5 of 1 cm of een non-woven gaas van 10x10 cm met een schaar (lint te maken met breedte 1 cm)
 - Flesje water met opschrift: 'Zure oordruppels met hydrocortison 1% FNA of zure oordruppels met triamcinolon 0,1% FNA'
 - watten
 - stoel/kruk met wielen

Informatie voor de kandidaat

Doel

In dit station wordt getoetst of u in staat bent om het ooronderzoek te doen, een oorlavage uit te voeren en een oortampon in te brengen.

Situatie

De simulatiepatiënt heeft last van het rechteroor. Het jeukt van binnen en het gehoor is verminderd. De patiënt is kortgeleden teruggekeerd van vakantie in Turkije en heeft daar veel gezwommen. U vermoedt een otitis externa en besluit het oor te onderzoeken.

Opdracht aan de kandidaat

Verricht het onderzoek van het oor en vermeld hardop waarop u let en wat uw bevindingen zijn (de observator zal hier zonodig naar vragen). De observator geeft u daarna de diagnose. U besluit tot het uitspuiten van het oor en het inbrengen van een oortampon. Geef de patiënt uitleg wat u gaat doen en instrueer de patiënt zonodig. Handel daarbij zoveel mogelijk zoals u in de praktijk zou doen.

Beschikbare tijd

U hebt 15 minuten de tijd.

Informatie voor de simulatiepatiënt

Achtergrondinformatie

U bent 25 jaar, net op vakantie geweest in Turkije waar u veel hebt gezwommen in de zee. U heeft sindsdien last van slechter horen en jeuk in het oor.

Instructie voor het consult

De kandidaat heeft de opdracht om het oor te onderzoeken, uit te spuiten en te tamponneren. Na het onderzoek van het oor zal de observator in het betreffende oor een klein stukje watten inbrengen, dat vervolgens door de kandidaat weer wordt verwijderd met het uitspuiten van het oor. Enige lichte duizeligheid bij het uitspuiten van de gehoorgang kan voorkomen. Bij hevige duizeligheid of veel last aan de gehoorgang bij het uitspuiten van de gehoorgang dient u dit aan te geven. Het inbrengen van een oortampon (een stukje schuimplastic of gaas) veroorzaakt geen pijn. De tampon wordt vervolgens met water bevochtigd. Na afloop wordt de tampon meteen verwijderd.

Informatie voor de observator

In dit station wordt getoetst of de kandidaat in staat is om op correcte wijze het oor te onderzoeken, een oor uit te spuiten en een oortampon in te brengen

U beoordeelt de handelingen van de kandidaat met behulp van de scoringslijst.

Controleer of alle benodigde materialen (in voldoende mate) aanwezig zijn. Let erop dat de ingebrachte oortampon na afloop weer wordt verwijderd.

Breng na afloop alle materialen steeds weer in de oorspronkelijke opstelling terug alvorens de volgende kandidaat binnenkomt. Vervang daarbij alle gebruikte materialen.

Gebruik eventuele resterende tijd om de kandidaat feedback te geven. Dit wordt door de kandidaten zeer gewaardeerd. Wees daarbij tactvol en positief in de benadering. Kandidaten stellen zich immers kwetsbaar op door zich te laten observeren. De toets heeft in de eerste plaats een **educatief** doel en is geen examen.

Toelichting scoringslijst

Item 1

Bij een zittende patiënt behoort de onderzoeker recht tegenover de patiënt te zitten. De onderzoeker neemt een 'ergonomische' houding aan waarbij hij alles kan zien zonder lichamelijke klachten te krijgen. De patiënt kan zo nodig worden geïnstrueerd in hoofdbewegingen.

Item 2

Advies: laat armen elkaar niet kruisen, otoscoop wijst schuin naar voren en de vingers steunen af tegen het hoofd.

Item 3

Omgeving van het oor: aspect van de huid. Kijk ook achter het oor: littekens, roodheid mastoïd?

Gehoorgang: zwelling, furunkel, corpus alienum, trauma, schilfering, debris.

Trommelvlies: kleur, glans, lichtreflex, vaatinjectie, intrekking/bomberen, perforatie.

Middenoor: vochtspiegel of bullae zichtbaar, promontorium en hamersteel.

NB. Perforatie van het trommelvlies is een contra-indicatie voor lavage van het oor! Het is echter lastig om zaken te benoemen die er niet zijn. Vraag zo nodig naar waar de kandidaat op let. Vraag naar contra-indicatie voor lavage.

Item 4

Instructie: vertelt de patiënt dat lavage van het oor naast een schrikreactie enige duizeligheid kan veroorzaken. Vraagt de patiënt aan te geven als dit zo is. Desgewenst kan de temperatuur van het water aangepast worden.

Instrueert de patiënt het bakje stevig tegen de huid aan te drukken onder de kaakrand en het hoofd recht te houden.

Item 5

Trekt de oorschelp naar achteren en omhoog en breng de spuit niet te ver in. De oorspuit behoort te zijn gericht op de achterwand van de gehoorgang. Spuit eerst zachtjes en dan geleidelijk de kracht van de straal opvoerend. Houdt daarbij de reactie van de patiënt in de gaten.

Item 6

Handwarm water heeft als temperatuur ongeveer 37° Celcius.

Item 7

De kandidaat gebruikt zo nodig het cerumenhaakje of lisje voor het verwijderen van weinig debris of cerumen.

Item 8

Drogen van het oor kan door met een handdoekje de oorschelp af te deppen.

Item 9

Instructie: de kandidaat vertelt de patiënt dat er een tampon wordt ingebracht.

Item 11

De lintgaas tampon kan voor of na het inbrengen gedruppeld worden. De Merocell tampon alleen na het inbrengen.

Bij de medicamenteuze behandeling van otitis externa zijn oordruppels die zowel zuur als een corticosteroïd bevatten eerste keus. Zie: benodigdheden.

Aangezien dit een simulatiesituatie is wordt dit met water gedaan.

Item 12

De anterieure zijde van de gehoorgang is uiterst gevoelig.

Item 14

De huisarts legt uit dat otitis externa met adequate behandeling doorgaans binnen één tot drie weken geneest.

De huisarts instrueert de patiënt de tampon met de oordruppels nat te houden. De tampon wordt na circa 24 uur verwijderd, eventueel door de patiënt zelf. Wanneer de klachten verminderd zijn, wordt de behandeling met dezelfde druppels gedurende een week vervolgd.

Zijn de klachten niet afgenomen, dan reinigt en tamponneert de huisarts het oor opnieuw.

Reinigen en tamponneren worden maximaal zeven dagen voortgezet, tot verbetering optreedt.

Controle vindt plaats als: de klachten na één week niet verdwenen zijn, de klachten na gebruik van een oortampon gedurende 24 uur niet verminderd zijn, of de patiënt niet in staat is de tampon zelf te verwijderen.

Scoringslijst bij toetsstation Otitis externa

Toetsdatum:

Patiënt

Observator

Kandidaat

	niet gedaan	fout gedaan	goed gedaan
--	----------------	----------------	----------------

I. Onderzoek van het oor

1. Neemt de juiste positie in t.o.v. de patient	☐	☐	☐
2. Hanteert de otoscoop op de juiste manier	☐	☐	☐
3. Beschrijft op juiste wijze:			
– aspect oor en omgeving van oor	☐	☐	☐
– aspect gehoorgang	☐	☐	☐
– aspect trommelvlies	☐	☐	☐
– aspect middenoor	☐	☐	☐

II. Oorlavage

De observator zegt de aios dat er sprake is van een nattende otitis externa met debris.

De observator brengt een watje in de gehoorgang bij de simulatiepatiënt om een door debris verstopt oor te simuleren.

De observator vraagt de kandidaat dit oor uit te spuiten.

De aios:

4. Instrueert de patiënt	☐	☐	☐
5. Gebruikt de oorspuit op correcte wijze	☐	☐	☐
6. Gebruikt handwarm water	☐	☐	☐
7. Controleert of alles verwijderd is	☐	☐	☐
8. Droogt het oor	☐	☐	☐

niet fout goed
gedaan gedaan gedaan

III. Inbrengen oortampon

Na het verwijderen van de debris besluit de aios de tamponbehandeling toe te passen.

9. Instrueert patiënt	☐	☐	☐
10. Gebruikt een lintgaastampon of een merocell oortampon en brengt deze in met behulp van een bajonetpincet	☐	☐	☐
11. Doordrenkt de tampon met oordruppels	☐	☐	☐
12. Veroorzaakt hierbij geen pijn	☐	☐	☐
13. Beschadigt hierbij de gehoorgang niet	☐	☐	☐
14. Instrueert de patiënt de tampon nat te houden	☐	☐	☐
15. Instrueert de patiënt over de verwijdering van de tampon	☐	☐	☐

Benodigde tijd: minuten

Algemene indruk: Zeer slecht Slecht Matig Goed Zeer goed

Opmerkingen:

.....

.....

.....

.....